

Možnosti obrany horší pozice

Tom Raiman

15.9.2024

Abstrakt

V práci se budu zabývat svými partiiemi a možnostmi obrany v nich. Cílovou skupinou jsou hráči výkonosti okolo 1600 elo. Vybral jsem celkově dvacet partií, což je určitě více než lze stihnout v jedné tréninkové jednotce. Jelikož obrana je poměrně rozsáhlé téma, a pokud člověk nechce ukazovat jednu partii na jednu z možností obran, tak se nelze než smířit se skutečností, že obranu je potřeba rozdělit do více hodin. Budeme-li uvažovat 45minutovou hodinu, tak bych vybral tři až čtyři partiiové ukázky z určitého bloku obrany. Veškeré teoretické rozdělení vychází z knihy *Šachy základy strategie: Biolek, Richard a kolektiv, Galerie Dolmen, 2. vydání 2015*. Samozřejmě lze využít jiné materiály, které se zabývají obranou. Jeden z lepších šachových materiálů na danou problematiku je: *Tajná přísada: Markoš, Jan a Navara David, Šachový svaz České republiky, 2020*.

1 Obrana a hodnocení pozice

Chceme-li mluvit o obraně a možnostech obrany, tak musíme vycházet z hodnocení pozice. Hodnocení pozice se vždy skládá ze čtyř prvků, kdy dva jsou dynamické (krátkodobé) a dva jsou statické (dlouhodobé). Na prvním místě je vždy a za všech okolností postavení nebo také ochrana krále, což je dynamický prvek. Je-li tento prvek na tom špatně, celá pozice je špatně a zbylé prvky jsou irelevantní. Následující prvky jsou proměnlivé, co do pořadí, ale i role v hodnocení pozice. Tyto prvky jsou aktivita figur s výjimkou krále (dynamický prvek), pěšcová struktura a materiální poměr (statické prvky).

V případech obrany máme k dispozici následující možnosti: zjednodušení pozice, profylaxe, král, oběť materiálu, protiútok, chladnokrevnost a houževnatost. Všechny tyto prvky obrany si rozebereme na praktických ukázkách v následujících kapitolách. Zároveň je potřeba si uvědomit, že formy obran mohou přecházet z jedné do druhé. V neposlední řadě práce je směřovaná pro hráčem s elem cca 1600, takže se nejedná o úplné začátečnické, ale rovněž to nejsou hráči s úplně nejvyšším obranným cítěním. Proto se v práci nevyskytuje velké množství variant s velkou hloubkou, ale spíše komentář dění na šachovnici. Samozřejmě je možné v rámci dalšího studia tyto partie rozebrat do větší hloubky.

1.1 Zjednodušení pozice

Na téma zjednodušení pozice jsem vybral tři partie. Jak to obvykle u takových partií bývá moc šachové krásy nemají, ale to neznamená, že jsou bezcenné. Myšlenka zjednodušení spočívá především v likvidaci aktivních soupeřových figur dříve, než napáchají jakoukoliv škodu.

□ Kolesov Valerij Pavlovic (1788) Porubská věž 2005
■ Raiman Tom (1596) Anglická hra – A11

Tuto partii jsem vybral ne proto, že by byla nějak okouzlující po stránce jakékoliv záchrany velmi špatné pozice, ale kvůli skutečnosti, že jsem věděl, že soupeřův styl mi nevyhovoval, a navíc v té době jsem s jeho zvoleným zahájením neměl žádné zkušenosti. 1. ♖f3 d5 2. c4 c6 3. cxd5 cxd5 4. e3 ♙g4 5. ♗c3 ♗c6?! Toto se moc nepovedlo bílý měl jedinou možnost, jak získat v partii výhodu. 6. ♙e2 [Po 6. ♗b3± černý ztrácí pěšce.] 6... ♗f6 7. d3 e6 8. ♙d2 ♙d6 9. ♗b5 ♙e7 10. ♖c1 ♖c8 11. 0–0 0–0 12. h3 ♙h5 13. ♗bd4 ♗xd4 14. ♗xd4 ♙g6 15. ♗a4 a6 16. ♖xc8 ♗xc8 17. ♖c1 ♗b8! Důležitý tah z pohledu obrany ostatní ústupy jsou špatné, protože jinak dostane bílý pod absolutní kontrolu jediný otevřený c-sloupec, případně ještě hůř vtrhne na sedmou řadu. Nyní se už v partii moc nestane, ale to je pouze důsledek tohoto tahu. 18. ♗c2 ♗d7?! Nepovedený tah, po kterém mohl bílý získat hmatatelnou výhodu, ale nestalo se. 19. ♗c7 ♖d8 20. ♗xb8 ♗xb8 Jakkoliv pozice černého není strhující neměl by mít s obranou této pozice větší problém a to proto, že za chvíli přijde masivní zjednodušení. 21. ♖c7 [Mělo se stát, ale bílý pravděpodobně 21. ♙a5 ♖f8 22. ♖c7 ♙d8 ukončil propočít zde 23. ♖xb7 ♙xa5, ale minul klíčové 24. b4!±] 21... ♖d7 22. ♖c8+ ♖d8 23. ♖c7 ♖d7 24. ♙a5 [Pokud chtěl bílý

nadále pokračovat v partii, tak měl hrát 24. ♖c2±. Bohužel si nepamatuji, jestli měl bílý už časovou tíseň, ale je důležité zmínit, že partie se hrála starým tempem bez přídávku: 1,5/30 tahů + 1h na dohrávku.] 24... ♖xc7 25. ♙xc7 ♗d7 26. ♗b3 ♗c5 27. ♗xc5 ♙xc5 28. d4 ♙e7 29. ♙d1 b5 30. a4 ♙d3 31. axb5 ♙xb5 Závěr: Partie určitě měla svoje chyby, ale černý se víceméně snažil o rozumnou hru, ve které hledal způsob, jak pozici zjednodušit a do určité míry měl i štěstí, které je, ale v obraně potřeba mít. 1/2 : 1/2

□ Raiman Tom (1709) 1.liga dorostu východ 2006/2007
■ Mrázek Lumír (2039) Italská hra – C50

Na tuto partii si velice dobře vzpomínám, když jsme nastoupili proti Orlové v rámci ligy mládeže, kdy první tři desky nakonec dosáhli na metu 2300. Obecně je potřeba říct, že jsem od této partie neměl velká očekávání a osobně jsem se domníval, že jsem na třetí desce dostal nejsilnějšího soupeře z jejich sestavy. Důležité je ovšem podotknout, že tato skutečnost nehrála roli ve volbě zahájení. V té době jsem hrál takto tupá zahájení. 1. e4 e5 2. ♗f3 ♗c6 3. ♙c4 ♙c5 4. ♗c3 ♗f6 5. d3 h6 6. ♙e3 ♙b6 7. ♗d2 d6 8. h3 ♙e6 9. ♙b3 ♗d7 10. ♗d5?! Toto určitě nebylo dobré rozhodnutí, ale bohužel se projevila klasický problém mladých hráčů, co zahrát. Bohužel jsem měl strach z jakékoliv rošády, že mě soupeř přejede útokem (toto je určitě chybné nastavení, které je potřeba v hráčích odbourat, a

naopak je pobízet aby se nebáli). Zároveň jsem ovšem neviděl jeden kloudný tah, který mi pozice poskytovala. [Vhodnější a celkově typičtější postup pro tento typ pozic je 10. d4. Mimo jiné je to v rámci zásad, které se učí u otevřených zahájení, a to je snaha prosadit tah d4 .] **10. ... d5 11. d5 d5 12. e5 e7 13. c4 f5** Tímto tahem se bílý dostává pod určitý tlak soupeře. **14. e2 $\text{f4}?!$** [Vhodnější postup byl 14. ... $\text{a5}+!$, než co se stalo v partii.] **15. b6 a6 16. d4 e4 17. d4 0-0 18. $\text{e6}+?!$** Nyní si bílý ke své škodě neuvědomil, že se situace otočila. Dále se partie pouze silně zjednoduší a ani jedna strana nebude schopna hrát na výhru. [Po 18. $\text{0-0}\pm$ by měl bílý příjemnější pozici.] **18. ... $\text{e6}+$ 19. e6 f6 20. 0-0 c6 21. fd1 cxd5 22. cxd5 ff5 23. c7 c8 24. b5 d5 25. d5 d5 26. d6 d8 27. c4 c8 28. d1** Závěr: S výsledkem partie jsem byl ve své době spokojený i s ohledem na skutečnost, že jsem byl nakonec schopen více méně bez větších obtíží zremizovat mírně horší pozici. **1/2 : 1/2**

□ **Ivan Nešpor** (1797) Městský přebor 2009/2010

1.2 Profylaxe

Myšlenka profylaxe je zabránit soupeřovým aktivním možnostem, ještě před tím, než vůbec na šachovnici vzniknou. Profylaxi lze účinně využít i při útoku (jak uvidíme v partiových ukázkách), obzvláště pokud máme čas zabránit soupeřovým výpadům. Celkově jsem na toto téma vybral šest partií ze své praxe.

□ **Raiman Tom** (1741) Czech open E 2011
 ■ **Liez Fraziska** (1466) Španělská hra – C87

Následující partii považuji za jednu z nejlepších, kterou jsem sehrál po stránce profylaxe. Díky profylaxi se mi povedlo rychle vybudovat výhodu, kterou jsem bez větších problémů udržel až do okamžiku, kdy byla partie rozhodnuta. **1. e4 e5 2. f3 c6 3. b5 a6 4. a4 d6** Odložena Steinitzova varianta. Pokračování, které zvolil bílý asi není nejlepší, ale bílý už v tuto chvíli plánoval, pro černého jeden problém (spíše psychologického než objektivního rázu). **5. c3 f6 6. d4 d7** [Nelze 6. ... $\text{e4}?$ 7. d5 b5 8. $\text{c2}+-$ a visí oba jezdcí.] **7. bd2** Pěšec na e4 sice není nutně ohrožen, přesto bílý chtěl donutit černého k následujícímu oslabení pozice. **7. ... b5 8. $\text{c2}!$** Objektivně se asi nejedná o tah s vykřičníkem, ale pro svoji myšlenku si vykřičník zaslouží. Obvykle se ve španělské hře (obraně) ustupuje střelcem na b3 , kdy jedna z variant pokračuje napadením střelce pomocí tahu a5 a poté střelec ustoupí na pole c2 , zde šel bílý na pole c2 rovnou tím ušetřil tempo a pro černého je nesmírně těžké nalézt smysluplné pokračování. Tah zvolený v partii není správný, ale nalézt správné pokračování bez větších znalostí je opravdu těžké. **8. ... $\text{e7}?!$** Logický tah, ale nesprávný. [Správnou a jedinou reakcí bylo ne úplně jednoduché 8. ... $\text{g6}\pm$, přesto má bílý výhodu.] **9. 0-0 0-0 10. e1 $\text{g4}?!$** Opět pochopitelný tah, kdy se černý snaží o vazbu, což je správně v těchto typech pozic, jestliže bílý nezahrál h3 , ale opět je to špatná reakce. **11. h3 $\text{h5}?!$** Osobně mám pocit, že toto je vždy špatně ve španělské hře. Střelec sice zatím hezky vazbí, ale dlouho vazbit nebude a spíše se stane terčem útok bílých figur, konkrétně jezdců. [Nutné bylo přiznat chybu a vrátit se 11. ... $\text{d7}\pm$; nebo vyměnit střelce za jezdce 11. ... $\text{xf3}\pm$] **12. $\text{d5}!$** Správná reakce je potřeba si vzít prostor rozdělit šachovnici a vybrat si, kde porazíme černého. **12. ... a5 13. a4** [Ještě lepší bylo 13. $\text{b4}\pm$ kdy černý vynuceně ztrácí aspoň pěšce.] **13. ... b7 14. f1 g6 15. $\text{b4}!$** Důležitý profylaktický tah kdy omezujeme působnost černého jezdce na b7 , což bude antagonist a celé partie. **15. ... bxa4**

■ **Raiman Tom** (1698) Francouzská obrana – C10

1. e4 e6 2. d4 d5 3. c3 dxe4 4. e4 d7 5. f3 g6 6. $\text{xf6}+$ xf6 7. d3 e7 8. 0-0 0-0 9. g5 b6 10. xf6 xf6 11. e4 b8 12. e5 Jak bílý, tak černý rozehráli partii velmi nenáročně a nyní přijde jediný okamžik v partii, kde černý musí reagovat s mírnou dávkou přesnosti. Je naprosto důležité nepustit jezdce na pole c6 . Navíc jezdec na e5 je dost otravný jeho výměna je naprosto správným a nutným rozhodnutím. **12. ... xe5 13. dxe5 a6 14. e1 xd1 15. axd1 fd8 16. b3** Nyní černý potřebuje nadále zjednodušit pozici pomocí výměny věží, proto se král bude podílet na kontrole pole d8 . **16. ... f8 17. f4 h6 18. f2 e7 19. c6 xd1 20. xd1 d8** Samozřejmě nemůžeme pustit věž na sedmou řadu. **21. xd8 xd8 22. e3 e7 23. c4 c8 24. a3 d7** Černý nabízí další zjednodušení pozice. **25. f3 c5 26. b4 a5** Závěr: Partie byla hráči sehrána nenáročně, ale černý neměl nic proti remíze a bílý toho skutečně moc nevymyslel. Je ovšem potřeba si uvědomit, že černý měl pár okamžiků v partii, kde musel reagovat správně. Přestože jejich hodnocení není těžké, tak je potřeba ve svěřencích vypěstovat i pud sebezáchovy a nesnažit se za každou cenu každou partii vyhrát. **1/2 : 1/2**

16. g3 Další důležitý tah. Pěšce na a4 určitě chceme dobrat. Důležité je si uvědomit, že střelcem, kterého poté postavíme na pole c6 odkud ho nic nevyžene. Proto nejdříve pokryjeme pěšce na poli e4 jezdce. **16. ... h6 17. xa4 c8 18. h4 h7** [Samozřejmě nevychází 18. ... $\text{e4}?$ 19. xg6 napadený jezdec odskočil a napadl věž a černý ztrácí materiál.] **19. hf5 d8** Na černé figury je smutný pohled. Nejvíce vysunutou figurou je černý jezdec na poli f6 a ani on nemá, kam jít dopředu. **20. c6** Bílý nyní pouze sklídí plody svoji práce. Tento tah získává alespoň pěšce, ale v partii přišla chyba a černý ztratí celou figuru. Zbytek partie ponecháme bez komentáře uplatnění převahy nebyla úplně na nejvyšší úrovni, tak výhoda bílého nikdy nebyla ohrožena. **20. ... $\text{a7}??$** [Toto není lepší, ale přesto lidsky je to více na místě. 20. ... b8 21. $\text{xa6}+-$ Počítač hlásí naprosto zarážejících $+8$ pro bílého, přesto by pozice vyžadovala aspoň trochu techniky.] **21. e3 a8 22. xb7 b8 23. xa6 xf5 24. xf5 xe4 25. $\text{xe7}+$ xe7 26. c2 f5 27. d3 f6 28. xf5 xd5 29. e4 f6 30. d3 h8 31. a7 d5 32. d2 h4 33. f1 c6 34. g3 f6 35. g2 e7 36. d1 d5 37. c5 f8 38. a6 f7 39. xd5 d7 40. xc6 f5 41. c4 hx3 42. e2 f5 43. e6 $\text{xd1}+$ 44. xd1 e4 45. $\text{d8}+$ h7 46. $\text{g8}+$ h8 47. $\text{f7}+$ h7 48. $\text{g8}\#$** Závěr: Bílý si pomocí profylaxe vybuodoval v zahájení velkou výhodu, kterou později uplatnil k výhře. Z tahů černého je naprosto zřejmé, že černý neměl pozici v zahájení dobře obehnanou, to ovšem nijak nesnižuje výkon bílého. **1 : 0**

□ **Raiman Tom** (1814) Czech open C 2014
 ■ **Helmrich Daniel** (1527) Sicilská obrana – B57

Jak důležitá je profylaxe v útoku dokládá následující partie, kdy bílý pomocí profylaxe dovedl útok k vítězné pozici. **1. e4 c5 2. f3 d6 3. d4 cxd4 4. xd4 f6 5. c3 c6 6. c4 b6 7. xc6 bxc6 8. b3 a6 9. e3 c7 10. f3 g6 11. d2 g7 12. 0-0 0-0 13. g4 fd8 14. h4 h5** Zahájení se černému nepovedlo, přesto přítomnost nestejných rošád může přivést určité komplikace. **15. gxh5**

♞xh5 16. ♚h6?! Logický, ale nesprávný tah. [Přednost zasluhovalo 16. ♞hg1± s výhodou.] 16... ♚f6?! Ani černý ovšem nenachází správné pokračování. [Bylo potřeba 16... e6∞ s nejasnou pozicí.] 17. ♞g2?! Ani napodruhé bílý nehraje nejlépe a opět umožňuje černému vyrovnat pozici, čehož černý tentokrát částečně využije. 17... d5! 18. e×d5 ♞f4? Jenže černý se opět dopouští chyby. [Jediné správné bylo 18... ♚xc3!∞ s oboustrannými šancemi, je ovšem nutné podotknout, že takový tah se nedělá snadno, protože oslabujeme černá pole kolem krále.] 19. ♞g4 ♞d5 20. ♞d5 c×d5 21. f4?! Logický a zároveň profylaktický tah proti přivedení dámy na pole e5. Problém tahu, že jakkoliv je myšlenka správná její provedení není správné. [Mělo se stát 21. ♚f4!± s výhodou. Rozdíl oproti tahu v partii je, že toto je tah s tempem.] 21... ♚c8 22. ♞g2 e6?? Avšak černý poskytl bílému ještě jednu šanci. Tento tah je logicky hrubou chybou. Černý si pro materiál nechá vrtat koleno. [Logický doplněk předchozího tahu. 22... ♚f5!∞ Je potřeba aktivizovat všechny figury a připravit protiútok.] 23. h5 Tuto šanci už bílý nepropásne. 23... d4 24. h×g6 ♚b7 25. g×f7+ ♞×f7 26. ♞g4 I kdyby nebyla ve vzduchu hrozba jednotahového matu, tak stejně lze naprosto s klidem obětovat kvalitu na h1. 26... ♚d5 27. ♞h5+ ♞e7 28. ♚×d5 ♞×d5 Nyní je potřeba ubránit se poslednímu dotírání černého. Bohužel jeho figury nejsou připravené na steč. 29. ♚g5 ♞d6 30. ♞g6 Krásný útočný, ale hlavně i obranný tah, který kryje klíčový bod c2. 30... d3 Černý to zkouší, co to jde, ale bílý si vše v klidu pohlídá. 31. ♞×d3 ♚×b2+ Poslední zoufalý pokus, kdy je potřeba si pohlídat, že králi nic nehrozí. 32. ♞×b2 ♞b8+ 33. ♞c1 ♞b7 34. ♞×d5+ ♞×d5 Nyní si bílý vyšachuje černou dámu a je po partii. Počítač dokonce ukazuje mat. [Pokud 34... ♞×d5 tak 35. ♞d3+- s přechodem do triviální koncovky.] 35. ♞d3+ ♞c5 36. ♞c3+ Po úhybu na b-sloupec, přijde výměna a ústup na d-sloupec vede buď ke ztrátě dámy nebo rovnou do matu.

Závěr: Bojovná partie, kde jsme viděli, jak trochu profylaxe, tak pokus o protiútok, tak v neposlední řadě to, že obraně krále je potřeba věnovat pouze dostatečné množství pozornosti, ale ne víc než to.

1 : 0

□ Glaser Maximilian (1676) Czech open C 2015
 ■ Raiman Tom (1819) Holandská obrana – A40

Opět jedna z ukázek, na kterou si velmi dobře vzpomínám z mnoha důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že jsem musel houževnatou hrou dostat už po pár tazích z pozice, která mi nebyla příjemná. Následnou přesnou a profylaktickou hrou jsem si došel pro celý bod. 1. d4 e6 2. ♚f4 f5 3. ♞c3 ♞f6 4. e3 ♚e7 5. h3 0–0 Absolutně jsem nečekal soupeřův nástup v pozici, který v partii přišel. 6. g4?! Objektivně se jedná o tah pochybný, ale z lidského hlediska je velmi nepříjemný. 6... ♞e4! Byť se to nezdá toto je správná reakce. Samozřejmě otevření h-sloupece by nebylo dobré. 7. ♚d3 d5! Opět správná reakce černý chce zavřít centrum a zbavit se háku na poli f5. 8. ♞f3 ♚b4! Opět správná reakce, je potřeba využít taktické možnosti v pozici. Navíc na tento již bílý nereagoval správně. Přestože černý zatím porušil snad veškeré obecné rady v zahájení (netahat zbytečně pěšci, netahat dvakrát stejnou figurku, rychle vyvinout figury, ...), tak zde nic z toho neplatí pro konkrétní propočtení. Přesto je potřeba dodat, že černý měl v partii jisté problémy především s časem, protože na svých prvních osm tahů využil 45 minut. To není moc zdravé. 9. ♚×e4? Překvapivě, až tento tah je první objektivní chybou bílého. 9... f×e4 10. ♞e5 ♞d7 Nyní černý konečně dokončí vývin. 11. h4 ♞×e5 Jezdec na e5 byl otravný jeho likvidace je na místě. 12. ♚×e5 ♚d6 Objektivně střílec na e5 není nebezpečný, ale profylakticky se ho zbavíme.

Černému dokonce nevadí, že mu zůstane „špatný“ střílec, protože toho lze snadno vyřešit. 13. ♚×d6 ♞×d6 14. ♞e2 c6 15. 0–0 b5 Nástup černého je daleko orvanější i proto, že bílý nemá, jak otevřít pozici na královském křídle nebo v centru. 16. ♞df1 e5 17. d×e5 ♞×e5 18. f4 e×f3 19. ♞×f3 ♚e6 20. ♞b1? Toto je rozhodující chyba. Objektivně není těžké spočítat, že černý získá pěšce, ale jak hodnotit pozici, která vznikne poté. Dále bude potřeba přesné obrany. Ve prospěch černého, ale hraje zjednodušení pozice. 20... ♞×f3 21. ♞×f3 ♞f8 22. ♞h3 h5 23. ♞e1 h×g4 24. ♞h1 ♚f5 Je potřeba vylepšit figury, aby měly v rámci obrany, co nejlepší možnosti. Zároveň preventivně bráníme tahu ♞e4 s potenciálně nepříjemným otevřením pozice. 25. h5 ♞f6 Zase profylaxe proti tahu ♞h6. 26. a3 g3 27. ♞g2 ♚h7 Opět tah, kterým zvyšujeme aktivitu figur konkrétně věže na f6 a zároveň hrozíme ♞f2. 28. ♞d1 ♞e4 29. ♞e2 Přechod do koncovky by bílému nepomohl. [Samozřejmě nešlo 29. ♞×g3 pro 29... ♞×c2+ 30. ♞a2 ♞b1+ 31. ♞b3 ♚c2+ 32. ♞c3 ♚×d1+] 29... ♞f3 30. ♞d2 ♞×h5 Černý bere i druhého pěšce. Jelikož figury bílého postrádají jakoukoliv koordinaci, tak černému králi nehrozí žádné nebezpečí, ale je třeba dávat pozor a pořádně počítat. 31. ♞a5 ♞h2 32. e4 Bílý zkouší hledat poslední možnost, jak zkomplikovat partii. 32... ♚×e4 33. ♞×e4 d×e4 34. ♞d8+ ♞h7 35. ♞e8 Samozřejmě je potřeba pohlídat věčný šach. 35... ♞e2 36. ♞c3 ♞f3 37. ♞×e4 ♞g6 V partii jsem měl dost času, ale bohužel mě nenapadlo, že je v pozici čtyřtahový mat. [♞37... ♞f1+ 38. ♞a2 ♞c4+ 39. b3 ♞×c2+ 40. ♞a1 ♞f1#] 38. ♞e7 g2 Věčný šach opravdu v pozici není a vidlička taky není nebezpečná. 39. ♞h4+ [Po 39. ♞g5+ ♞×g5 40. ♞×g5 ♞f1+ (jiná možnost jak vyhrát je 40... ♞d1+ 41. ♞a2 ♞d5+ 42. ♞×d5 c×d5+) 41. ♞a2 g1=♞ 42. ♞h5+ ♞g8 43. ♞e8+ ♞f8 44. ♞e6+ ♞f7+ je jedna z možností jak vyhrát vazbu na bílého krále.] 39... ♞g8 Závěr: Černý musel ze zahájení vykličkovat z nepříjemné pozice, kterou následně zesilovat dobrým propočtem a profylaxí až do vítězného konce.

0 : 1

□ Raiman Tom (1788) Krajská soutěž 2018/2019
 ■ Šoki Zdeněk (1827) Dámský gambit – D53

Následující partii považuji za jednu z nejlépe odehraných partií vůbec. Perfektní profylaxí jsem černého k ničemu nepustil a pouze využil svých šancí až k výhře. 1. d4 d5 2. ♞f3 ♞c6 Černý zvolil Čigorinovu variantu dámského gambitu, která je určitě hratelná, bohužel ne v podobě, kterou dále ukáže černý. 3. c4 ♞f6 4. ♞c3 e6 5. ♚g5 ♚e7 6. e3 0–0 7. ♚e2 a6 8. 0–0 d×c4 9. ♚×c4 b5 10. ♚e2! Bílý se rozhodl pro návrat střílce na pole e2, protože strategicky zamýšlel další plán partie, zároveň tím černému neumožnil tah ♞b4 s tempem, což bude dále v partii hrát svoji roli. 10... ♚b7 11. ♞c1 Bílý si bere pod kontrolu jediný pro něj otevřený sloupec. 11... ♞b4 Logický tah, černý chce dát jezdcu na pole d5 a zároveň zahrát tah ♞c5, čímž by se zbavil jediné slabiny v pozici. Manévr je správný, avšak černý ho nestihne, kvůli precizní hře bílého. 12. ♚×f6! Základ toho jak zabránit černému v provedení plánu popsaného v předchozí poznámce. 12... ♚×f6 13. a3 ♞d5 14. ♞e4! Důsledné pokračování v diverzní akci bílého. 14... ♞c8 15. ♞c5 ♞b8 16. ♞d2 Bílý dále zesiluje tlak po slabých polích na dámském křídle a fixuje slabé černé pole na stejném křídle. 16... ♚e7 17. ♞e5! Jezdci bílého jsou určitě silnější než černého střílci. 17... ♚×c5 18. ♞×c5 f6 19. ♞c6 Dozadu ani o krok. 19... ♚×c6 20. ♞×c6 ♞b6 Nyní je potřeba na poli c6 udržet figuru bílého s jezdcem uprostřed šachovnice se lze vypořádat. 21. ♞fc1! ♞d7 22. ♞c2! ♞d8 Nyní se bude černý snažit vypudit bílé figury z pole c6 a pozici zabetonovat. Bílý tuto skutečnost nesmí připustit. Klíčovou roli zde bude

hrát profylaxe, ale i drobná taktika. **23. ♙f3!** Jakmile jsem tento tah našel měl jsem z toho radost, protože jsem věděl že nepřecházím do lepší, ale do vyhrané koncovky. **23... ♗xc6**
24. ♗xc6 ♗xc6 **25. ♗xc6 ♗d6** Toto všechno jsem viděl u 23. tahu, ale viděl jsem ještě o kousek dál. **26. ♙xd5!** **♗xd5**
27. ♙f1! Opět nejdřív profylaxe a až poté si vezmu jednoho z pěšců, přičemž všechny je pokrýt nelze. **27... a5** **28. ♗xc7**
e5 **29. ♗c5!** Další důležitý tah, který nic černému neumožní.
29... ♗d6 **30. dxe5 fxe5** **31. ♗xe5** To už jsou dva pěšci a další ještě padnou. Černý se mohl v tento okamžik s klidem vzdát. Zbytek partie ponechám bez komentáře, protože bílý pouze postupně zesiloval svoji pozici až do vítězného konce.
31... ♗b6 **32. ♙e2 ♙f7** **33. ♗c5 ♙f6** **34. f4 h6** **35. h4**
a4 **36. g4 b4** **37. ♗a5 bxa3** **38. bxa3 ♗b2+** **39. ♙f3 ♗h2**
40. h5 ♗h3+ **41. ♙f2 ♗h2+** **42. ♙g3 ♗e2** **43. ♙f3 ♗h2**
44. ♗xa4 g5 **45. ♗a6+ ♙f7** **46. ♗xh6 gxh4** **47. ♙xf4 ♗f2+**
48. ♙g3 Závěr: Bílým perfektně sehraná partie, kde využil profylaxe k získání výhody a její následné uplatnění. **1 : 0**

□ Zelenka Pavel (1737) Krajská soutěž 2019/2020
 ■ Raiman Tom (1793) Dámský gambit – D53

Další z partií na téma profylaxe, byť by šla partie využití na jiné témata. **1. d4 d5** **2. c4 e6** **3. ♗c3 ♗f6** **4. ♙g5**
♙e7 **5. e3 0–0** **6. ♗f3 b6** Tartakowerova varianta dámského gambitu sice nepatří mezi nejčastější varianty, ale rozhodně je to plnohodnotně hratelná varianta. **7. cxd5 exd5** **8. ♙e2**
♙e6 Černý si trochu popletl varianty, ale zatím se nic neděje.
9. 0–0 ♗bd7 **10. ♗c2 c5** Důležitý uvolňující tah. **11. dxc5**
 Bílý řeší napětí v centru výměnou a přechodem do pozice s visacími pěšci, kde černý bude nejprve upevňovat svoje centrum a bílý se jej bude snažit bourat. **11... bxc5** **12. b3**
h6 **13. ♙h4 ♗b6!?** Zajímavý tah, ale přednost zasluhovali vývinové tahy s dámou. **14. ♗ad1** To není správné pole pro věž z a1. **14... ♗c8** Naopak černý už pomalu začíná hledat správná pole pro figurky. Dáma bude stát nejlépe na poli b7, tímto tahem zároveň bráníme tahu **♙a6**. **15. ♗b1** Když dva dělají totéž není to totéž. Dáma na b1 absolutně postrádá jakýkoliv smysl. **15... ♗b7** **16. ♙g3 ♗fd8** **17. ♗e5 ♗bd7**
 Jezdec na e5 je příliš dotěrný proto musí ze hry ven. **18. ♙f3**
♗xe5 **19. ♙xe5 ♗g4** **20. ♙g3 ♙f6?!** Černý se pozici rozhodl řešit vylepšením figur, tento záměr se, ale úplně nepovedl, protože bílý měl k dispozici možnost, jak bojovat o výhodu. **21. ♗e2** Bohužel bílý si neuvědomil chybu soupeře a uhnul napadenou figurou. Nyní se černý chopí iniciativy a partii dovede do vítězného konce. [Po 21. ♗d3± by měl černý problém.] **21... ♗e5** **22. ♙h5?!** Toto rozhodně není povedený tah, střelec je úplně mimo hru a pole f7 je dobře kryto.
22... ♗c8 Černý pro bílého připravil malou léčku, kterou bílý neprokoukl. **23. f4?** [Zajímavou možností bylo 23. ♙xe5 ♙xe5
 24. f4 ♙f6 25. f5 ♙d7 26. ♗xd5 ♙b5 27. ♗xd8+ ♗xd8 28. ♗e4
 ♗e8 29. ♗b7 ♙xe2 30. ♙xe2 ♗xe3+ 31. ♙h1 ♗e8= s rovnou pozicí.] **23... ♙f5** **24. ♗c1??** Nyní už je vše jasné. [Nutné bylo dát dámou za dvě figury 24. fxe5 ♙xb1 25. ♗xb1 ♙g5
 26. ♙xf7+ ♙h7#] **24... ♗d3** **25. ♗d2 c4** Pěšec dojde skoro až do dámy. **26. ♗d4 ♙xd4** **27. exd4 c3** **28. ♗e2 c2** **29. ♗c1**
♗xc1 **30. ♗xc1 ♗c3** Opět nejlepší, černý vytváří další a další hrozby v pozici zatím, co sám je v pohodě. **31. ♙f2 ♗e8**
32. ♙xf7+ ♙xf7 **33. ♗h5+ g6** Závěr: Černý získal klidnou hru ze zahájení, kde následně kryl hrozby proti jeho centru, které se mu nakonec odvděčilo průchodem jednoho pěšce téměř až do dámy. **0 : 1**

□ Raiman Tom (1737) Krajská soutěž 2023/2024

V následující partii budeme sledovat pár profylaktických rozhodnutí bílého kombinovaných se skutečností, že ochraně krále věnujeme právě dostatečné množství pozornosti. Partie by se určitě dala zařadit i do jiných témat, jako útok na krále a útok při nestejných rošádach. **1. e4 ♗f6** **2. ♗c3 d5** **3. exd5 ♗xd5**
4. d4 e6 **5. ♗f3 ♗c6** To, co na začátku vypadalo jako Aljechinova obrana, skončilo ve francouzské obraně. **6. ♗e4!** Černý pováhal možnost vzít na c3, tak bílý uhnul a ponechal si kompaktní pěšcovou strukturu. **6... ♙e7** **7. ♙d3 b6** **8. c3** Preventivní tah proti skoku jezce na pole b4. **8... ♙b7** **9. ♗e2**
 Vyčkávací tah, kdy bílý chtěl ať černý učiní rošádu jako první a podle toho se přizpůsobí. **9... ♗f6** **10. ♗xf6+ ♙xf6** **11. ♙f4!**
 Preventivní kontrola pole e5. **11... 0–0** **12. 0–0–0!** Bílý zvolil poměrně agresivní možnost dlouhé rošády. Toto rozhodnutí je naprosto oprávněné a správné. **12... ♗e7** **13. ♙b1** Preventivní úhyb králem, jak za chvíli uvidíme bude bílému k dobru i z jiného důvodu. **13... ♗g6** **14. ♙c1** Objektivně asi nesprávné rozhodnutí, ale lidsky pochopitelné, oba střelci bílého míří na královské křídlo, kde se nakonec rozhodne. **14... a5**
15. h4 Když dva dělají totéž není to totéž. Bílý je rychlejší a nebezpečnější. **15... b5** **16. h5** Objektivně šlo i vzít pěšce na b5, ale je to zpomalení útoku, vystavení krále potenciálně zbytečnému nebezpečí a obecně hra na nesprávném křídle. **16... ♗e7** **17. ♗g5?!** Nevhodné řešení měl přijít nástup pěšců na královském křídle. **17... ♗f5?** **18. ♗e4?!**
 Černý poskytl taktickou možnost, kterou bílý kompletně minul. [Mělo se stát 18. ♗xe6!+- se ziskem materiálu.] **18... b4**
19. g4 ♗d6 **20. ♗xf6+ ♗xf6** Překvapivě bílý zahrál všechno správně přesto se nyní dostal do pozice, kdy je naprosto nutný profylaktický a jediný tah, který předejde veškerým taktickým problémům pozice a udrží bílému výhodu. **21. ♗h3!!**
 Objektivně to asi není dvouvykřičníkový tah, ale jakmile si uvědomíme, že tento na první pohled hrozný tah musíme zahrát, tak se z pohledu profylaxe se díváme na naprosto krásný tah. **21... bxc3** **22. bxc3** Černý dosáhl svého bílý král je oslaben, přesto, ani zdaleka nebude pod takovou palbou, jak to může na první pohled vypadat. **22... ♗ab8** **23. ♙a1**
 Král se schoval do rohu, kde je mu nejlíp a nyní se bude moct bílý soustředit na svůj útok. **23... h6** **24. f4** Myšlenka správná, provedení nikoliv. Měla přijít buď podpoření věží ♗g1 nebo okamžité otevření pozice ♗g5. **24... ♗d8** **25. g5**
♗f5 Nyní je potřeba začít otevírat pozici i na černého krále. **26. gxh6!** [Bohužel nevychází přechod do pozice s nestejnobarvnými střelci: 26. ♙xf5? exf5 27. gxh6 ♙e4 28. ♙b2 ♗d6±, kde bílý sice drží malou výhodu, ale nic zázračného to není.] **26... ♗xh6** **27. ♗g1 ♙h8** **28. ♙b2** Vylepšení nejhorší figury. [Ještě silnější bylo 28. f5 ♗xf5 (nelze 28... exf5 29. ♙xh6+- a pozice se rozpadne.) 29. ♗e5!+- klíčový tah, který bílý v partii přehlédl, a pozice kolabuje.] **28... ♗g8** **29. c4** Příprava na vylepšení nejhorší figury, která nakonec rozhodne partii.
29... ♗d6 **30. ♗f2** Krytí pěšce na f4 je sice zbytečné, ale není třeba černému nic dovolit. **30... f5** **31. ♗g6** Využití dalšího oslabení černého. **31... ♗b6** **32. d5!** Krásný závěr kdy bílý využije všech líní a je po partii. **32... ♗xf2** Černý umožnil krásný závěr, byť podle jeho reakce trochu nechtěně. [Lepší nebylo 32... ♙h7 33. ♗xb6 cxb6 34. ♗hg3+- a pozice kolabuje, jeden z pěknějších závěrů je následující: 34... ♗g4 35. ♗3xg4 fxg4 36. ♗xg7+ ♙h6 37. ♗h7#] **33. ♗xh6#** Závěr: Bílý se v útoku dopustil několika nepřesností, které musel řešit profylaxií. Zároveň musel věnovat určitou dávku energie svému králi. Obojí nakonec přečkal a soupeři nakonec věnoval krásný mat. **1 : 0**

1.3 Král

Král nemusí v partii nutně jenom čekat až dostane mat. Jednou z možností je prostý útěk. Takový útěk zároveň může výrazně změnit charakter boje. Rovněž do obrany krále určitě máme investovat pouze dostatečné množství figur, ale ne nutně nadbytečné. Když investujeme nadbytečné množství figur do obrany krále, tak určitě nedostaneme mat, ale tyto figury mohou chybět jinde v obraně.

□ Raiman Tom (1709) 1. liga dorostu východ 2006/2007
■ Fusek Lukáš (1358) Italská hra – C50

Následující partii jsem vybral s ohledem na skutečnost, že rozhodnout se pro útok v té době bylo pro mě něco, co bylo těžké a většinou jsem chtěl mít kontrolu, kolem krále. Tato partie ukazuje, že je potřeba důvěřovat propočtu a nebát se krále vystavit určitému riziku. 1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♙c4 ♙c5 4. ♘c3 d6 5. d3 ♙g4 6. h3 ♙h5 7. g4 ♙g6 8. h4!?! Odvážné pokračování, ale je potřeba se nebát, navíc černý šel bílému dost na ruku. 8... f6? [Nutné bylo 8... h5 9. g5∞ byt počítač ukazuje výhodu černého, tak lidsky to není, tak jednoduché nebo jednoznačné.] 9. h5 ♙f7 10. ♙xf7+ ♙xf7 11. ♙e3 ♘d4 12. ♙xd4 ♙xd4 13. ♙d2 h6 14. 0–0–0 Opět odvážné pokračování, ale zcela logické černý je nerozehráný a je potřeba proti jeho králi rozehrát veškeré figury. 14... ♘e7 15. ♘xd4 exd4 16. ♘e2 c5 17. f4 ♘c6 18. g5 ♙e8 19. gxf6 ♙xf6 20. ♙dg1 ♙d7 21. ♙g6 ♙f7 Nyní nastává okamžik, který je nutné zvážit. To jest jestli umožnit černému vzít na ♔a2 nebo ne. V partii jsem se rozhodl pro útok za cenu rizika svého krále. Pravdou je, že profylaxe si zasloužila přednost. 22. ♙hg1 Bílý neztratil výhodu, ale je to riziko. [Lepší bylo 22. ♙b1! ♘b4 23. ♘c1+–. Tah ♘c1 jsem v partii minul, ale i kdybych všechno viděl, tak mi není úplně jasné jak vyhrát, zatímco při pokračování z partie jsem přesně věděl, jak vyhrát.] 22... ♙xa2 23. ♙xg7+ ♘e7 24. c3!+– Samozřejmě je potřeba se s králem vymotat ze šachů černé dámy. Zbytek partie je otázka vkusu a techniky, jak vyhrát. 24... ♙a1+ 25. ♙c2 ♙a4+ 26. ♙b1 ♙a5 27. f5 dxc3 28. ♙xc3 Přejít do koncovky je opět více na místě a ulevíme si při obraně krále. 28... ♙xc3 29. ♘xc3 ♙e8 30. f6 ♘c6 31. ♘b5 ♙d8 32. ♘xd6 ♙f8 33. ♘xb7+ ♙e8 34. ♘d6+ ♙d8 35. ♘f7+ ♙c8 36. e5 Závěr: Bílý se pustil v zahájení do určitého dobrodružství, které bylo v rámci možností korektní. Následně připustil, ještě jedno dobrodružství, ale zde již bylo všechno korektní. Z partie nakonec výtěžil zasloužený bod a jeho král partii v klidu přečkal.

1 : 0

□ Vaněk Jiří (1781) Městská soutěž 2010/2011
■ Raiman Tom (1681) Londýnský systém – A46

Partii si poměrně dobře pomatují, protože to bylo v maturitním ročníku a bylo to poprvé, kdy jsem se za šachovnicí setkal s Londýnským systémem. V té době jsem partie stavěl na jakéhosi jezka, rozehrál jsem figury a poté vymýšlel. fungovalo to dlouho, ale pak jsem trochu svoje znalosti rozvinul. Partie bude docela hezky líčit skutečnost, že je potřeba se nebát o svého krále a vše je o propočtu. Tuto skutečnost ukazují i moderní partie, kdy se hráči snaží vynaložit na obranu krále minimální prostředky. 1. d4 e6 2. ♘f3 ♘f6 3. ♙f4 ♙e7 4. e3 b6 5. ♙d3 ♙b7 6. ♘bd2 d6 7. c3 ♘bd7 8. ♙c2 c5 9. h3 a6 10. 0–0 0–0 Jak bílý, tak černý pouze postavili to svoje a od této chvíle začali tvořit. Přestože to tak nevypadá, tak za nějakých 15 tahů bude od obou hráčů značně přiloženo pod kotel. 11. ♙h2 ♙c8 12. ♘g5 h6 13. ♘ge4 ♘xe4 14. ♘xe4 ♘f6 15. ♘g3?! Přednost určitě zaslouhovala výměna jezdců. Bílý ovšem chtěl podržet figury na šachovnici a útočit na černého krále. [♔15. ♘xf6+ ♙xf6=] 15... cxd4 Myšlenka v zásadě správná, ale provedení pokulhávalo. [Mělo se stát okamžitě

15... b5 s nepatrně jednodušší hrou pro černého.] 16. exd4 b5 17. ♙ad1 ♙b6 18. a3 ♙c6 19. f4 ♙b6 Černý chtěl prosadit tah ♔e5 s uvolněním centra, ale tomu má bílý možnost zabránit mnoha způsoby. 20. ♙h1 ♘d5 To mělo přijít o tah dříve. Nyní se bílý začne pomalu chystat na steč černého krále. 21. ♙d2 ♙f6?! Opět nepovedený tah, černý trvá na tahu ♔e5, ale to bílý poměrně lehce nepřipustí a černému začnou problémy. 22. ♘e4 ♙e7 23. f5 e5?? Tento tah měl prohrát okamžitě. Černý se zhlédl ve vidličce na e3, ale to je naprosto zcestná myšlenka. 24. dxe5? Bílý si stále udržel výhodu, ale objektivně je to nepřesný tah a pro bílého bohužel není konec chybám. [Mělo přijít 24. f6! ♘xf6 25. ♘xf6+ ♙xf6 26. ♙xf6 gxf6 27. ♙xh6 e4 28. ♙e2+–. Je pravděpodobné, že se bílý lekl tahu ♔e4, ale pokud by se uvědomil síly tahu ♙e2, tak je s černou pozicí konec, pro jednoduchou myšlenku ♙g4-f5. Osobně bych toho i tak šel, protože v pozici je prostě výborná kompenzace.] 24... dxe5 25. ♙xe5 ♘e3?? Černý dosáhl svého, ale opět se nachází v naprosto prohrané pozici. 26. ♙f3?? Bílý správně vycítil charakter pozice, bohužel provedení bylo naprosto chybné. [Mělo se stát 26. ♙d4! ♘xf1 27. ♙xf1 Bílý si nejspíš neuvědomil, že má poměrně dost času, protože je napadená černá dáma. Bohužel už si nepamatují, jaký byl čas v partii, ale je jisté, že se nejspíš blížila časová tíseň (1,5h/30 tahů + 1h na dohrávku bez časového bonusu). 27... ♙c7 28. f6 ♙xe4 29. ♙xe4 ♙xf6 30. ♙xf6 gxf6 31. ♙xh6+– a černou pozici nic nespasí.] 26... ♘xd1 27. f6? O několik tahu později než se mělo stát a bohužel nyní se jedná o prohrávající chybu. Ale na místě je za černého nutná chladnokrevnost a nebát se o krále protože si přiznejme, že po něm jde pět bílých figur. 27... ♙xe4! Nutné zjednodušení 28. ♙xe4 ♙fd8 Další kritický tah ne až tak proto, že si černý drží materiální výhodu věže, ale hlavně dáváme krále k dispozici klíčové pole f8. 29. ♙f4 ♙xf6 Další likvidace a útok s definitivní platností uvadl. 30. ♙g3 ♙xe5 31. ♙xe5 ♘f2+ 32. ♙h2 g5 Asi trochu zbytečné, ale opravdu se není čeho bát, protože černý hrozí vyměnit střelce. 33. ♙c2 ♙e6 Dáma jde do obrany. 34. ♙f4 ♙e1 Opět nejsilnější pokračování. Král je v pohodě střelec a dáma pouze mat nevykouzlí. 35. ♙xg5+ [Šlo ještě vyzkoušet pozornost tahem 35. ♙h7+!?, ale pokud černý rozumně ustoupí, tak se nic neděje. 35... ♙g7+–] 35... hxg5 36. ♙xg5+ ♙f8 37. ♙h6+ ♙e7 38. ♙g5+ f6 39. ♙g7+ ♙e6 40. ♙g6 [Po 40. ♙b3+ ♙c4+– a rozumné šachy došli.] 40... ♙e5+ Opět nejsilnější. [Nikdy není pozdě na chybu 40... ♙g8? byt i toto je vyhrané pro černého. 41. ♙b3+ ♙e5+–] 41. g3 ♙d2 42. ♙b3+ ♙d6 Lov černého krále skončil a může začít lov krále bílého, který už bude úspěšný.

Závěr: Černý měl jistě v partii objektivně štěstí. Je ovšem potřeba se na pozici podívat po 27. tahu bílého a jistě lze svěřencům ukázat, jak figury, které se na obraně krále „nepodílí“ najednou budou hrát klíčovou roli, aby černý král přežil. 0 : 1

□ Raiman Tom (1810) Czech open C 2018
■ Bebel Agnieszka (1638) Katalánská hra – E18

V této partii bude hrát roli ochrana krále a jeho schopnost utéct před nebezpečím. 1. d4 d5 2. ♘f3 ♘f6 3. c4 e6 4. g3 ♙e7 5. ♙g2 b6 6. 0–0 ♙b7 7. ♘c3 ♘bd7 8. cxd5 exd5 9. ♙c2 0–0 10. ♙f4 a6 11. ♙ad1 ♙e8 12. a3 ♙c8 13. b4 ♘f8 14. ♙b3 ♘g6 15. ♙c1 ♘e4 16. ♙b2 f5? Prozatím se

v partii nic nestalo, ale toto je chyba, která měla být využita. Bohužel bílý ke své škodě nedokázal nic najít. **17. ♖d2?** [Mělo se stát 17. ♖e4 fxe4 18. ♖e5! tento tah bílý přehlédl 18... ♖e5 (nelze 18... ♖h8 19. ♖f7+-; ani druhý úhyb králem nevychází 18... ♖f8 19. ♖e4 střelce nelze vzít pro mat na f7 19... ♖e5 20. dxe5+-) 19. dxe5+- a pěšec na e4 padne pro vazbu dámy.] **17... ♖h8 18. e3 c6 19. ♖h3 ♖f8 20. ♖e2 ♖c7 21. ♖f3 ♖c8 22. ♖f4 ♖d6 23. ♖c2 ♖g5 24. ♖g2 ♖xf3+ 25. ♖xf3 ♖g5 26. ♖c1 ♖d8 27. ♖d3 ♖e7 28. h4** Překvapivě nejlepší tah, ale bílý už pouze hledal tahy, aby zůstal ve hře. **28... ♖g8 29. ♖g2 ♖f6 30. ♖h1 ♖e4 31. ♖b2 ♖f6 32. ♖h5 ♖h6 33. ♖f4 ♖f6 34. ♖c1 b5 35. ♖c2 ♖d7 36. ♖d3 ♖g8** Bílý začínal tušit problém, a proto už preventivně začal svůj přesun krále do bezpečí, protože na královském křídle to hrozí výbuchem po nějakém pěšcovém nástupu černého. **37. ♖f1 g6 38. ♖e1 ♖g7 39. ♖h3 h6 40. ♖e2?!** Bílý pokračuje ve svém plánu, ale problém je, že černý má možnost zesílit pozici přirozeným postupem. **40... ♖xg3?** Ke své škodě, ale černý volí nedobré pokračování, a to co měla být ještě před chvílí slabina bílého, tj. král, se stane brzo jeho předností, protože na dámském křídle mu bude dobře. **41. fxg3 ♖xg3+** [Po 41... g5∞ se toho ještě moc neděje, ale pozice bude silně nejasná.] **42. ♖d1 ♖xh1 43. ♖xh1** Bílý ovšem taky chybuje [mělo přijít 43. ♖xh1+- s vyhranou pozicí.] **43... g5 44. hxg5 hxg5 45. ♖g1** Nyní se bílý chopí iniciativy a postupně začne partii otáčet. Zároveň začne logicky přemísťovat svoje figurky do lepších pozic. **45... ♖g6**

1.4 Oběť materiálu

Někdy je vhodné obětovat trochu materiálu za zesložení pozice a postupu k výhře protistrany. Nesmíme být ovšem skoupí na materiál. Zároveň je nutné si uvědomit, že bezpečí krále je na prvním místě. Na toto téma mám nachystanou pouze jednu partii.

□ Koleček Jiří (1684)	Krajská soutěž 2017/2018
■ Raiman Tom (1806)	Královská indická – E61

V této partii jsem musel houževnatostí a pomocí oběti (léčky) docílit koncovky, ve které jsem měl šanci na přežití. Partii jsem chtěl vyhrát, ale nakonec jsem dosáhl důležité remízy. Protože objektivně měla zaručit remízu zápasu, ale ten jsme nakonec vyhráli. **1. ♖f3 ♖f6 2. d4 g6 3. c4 ♖g7 4. ♖c3 0–0 5. e3 d6 6. ♖e2 ♖bd7 7. 0–0 e5 8. ♖c2 ♖e8 9. ♖d1 f5 10. dxe5 ♖xe5 11. ♖b1 c6 12. b3 ♖e7 13. ♖b2 ♖xf3+ 14. ♖xf3 ♖e6 15. ♖d2 ♖c7** Černý postavil zahájení dost odvážně, ale dobré to není. **16. ♖a3 ♖e5 17. g3 g5 18. ♖g2 f4?!** Snaha vyostřit pozici je pochopitelná, ale není správná a bílý najde správné pokračování, které ho dostane do přivýhrané pozice. **19. exf4! gxf4 20. ♖e1! ♖f6 21. ♖e4 ♖g6 22. ♖xd6 ♖xc2 23. ♖xc2 ♖xd6 24. ♖xd6+-** Bílý našel celou kombinaci správně, ale teď bude chybovat, byť tedy černý zahrál jediný tah, který jej drží ve hře. **24... ♖f7 25. ♖xc7?!** Bílý zřejmě viděl zisk figur a přehlédl následující mezitah. **25... ♖f5 26. ♖ce2?!** Další nepřesnost, která zase černého posouvá kousek blíže k hratelné pozici. **26... ♖xc7 27. ♖e5** [Po 27. gxf4+- je pozice pravděpodobně vyhraná, ale vyhrát ji nevypadá na moc lehký úkol.] **27... ♖f8 28. h3?!** Toto se opět nepovedlo, bílý pravděpodobně plánoval zahrát ♖g4, ale černý mezitím vymění pěšce na f4, kterého měl dávno ztratit. Pořád je potřeba si uvědomit, že jediné remízové možnosti jsou ve věžových koncovkách. **28... fxg3 29. fxg3 ♖cf7 30. g4 ♖g6 31. a4** Toto je další nepřesný tah, kterého černý využije.

46. ♖f2 ♖f7 47. ♖c2 Krásný tah, protože dáma se může přemístit na dámské křídlo a zároveň uvolňuje pole pro jezdce. **47... g4?** Toto je hodně nepovedený tah nejenom takticky, ale i strategicky. Takticky proto, že bílý může vzít pěšce na d5, což bílý nechtěl, aby zbytečně neotvíral linie na krále. Především je však chybný strategicky, protože hodně oslabuje černá pole. **48. ♖d3 ♖e6 49. ♖f4+ ♖f7 50. ♖xg6 ♖xg6** Zbytek je pouze formalitou, stejný argument platí zde se sebráním pěšce na d5 jako v předchozí poznámce. **51. ♖h2 ♖c8 52. ♖g2 ♖g8 53. ♖h1 ♖g7 54. ♖h5** Zjednodušení do vyhrané koncovky, byť i ta nebude úplně rychle vyhraná. **54... ♖xh5 55. ♖xh5 ♖g6 56. ♖d2** Vylepšení nejhorší figury na diagonále h2-b8 bude střelci nejlépe. **56... ♖g7 57. ♖e1 ♖f7 58. ♖g3 ♖g8 59. ♖e2** A po střelci nastoupí na svůj vítězný pochod i král. **59... ♖g6 60. ♖h1 ♖e8 61. ♖f4 ♖g8 62. ♖f2 ♖f6 63. ♖g3 ♖g7 64. ♖h6 ♖f7 65. ♖h7+ ♖e6 66. ♖h4 ♖f8 67. ♖h5 ♖e8+ 68. ♖h6 ♖f6+ 69. ♖g7 ♖f7+ 70. ♖g8** Král pomohl s výměnou věží a zbytek je již formalita, než černý začne ztrácet pěšce. **70... ♖xh7 71. ♖xh7 ♖f7 72. ♖e5 ♖d7 73. ♖h6 ♖e6 74. ♖g5** Král zakončil své putování po šachovnici. Celkově udělal v partii šestnáct tahů. **74... ♖d7 75. ♖f1 ♖c8 76. ♖d3** Závěr: Partie byla plná chyb, ale bílý správně vycítil okamžik, kdy bylo potřeba přesunout krále do bezpečnějších pozic, jakkoliv to objektivně nebylo správně. Tato skutečnost bílému pomohla zachránit partii. Poté se mu již povedlo uplatnit převahu do výhry. 1 : 0

31... ♖c2 32. ♖1e3 ♖d8 33. ♖e8+?!± Překvapivě velká nepřesnost, protože dvou věžovka bude výrazně jednodušší na bránění než čtyřvěžovka. **33... ♖xe8 34. ♖xe8+ ♖g7!** Důležité ponechat věž na sedmé řadě. **35. ♖e3 c5?** Myšlenka zablokovat bílé pěšce na bílých polích je správná, ale provedení je chybné, černý pouští kontrolu důležitého pole d5. [△35... a5!±] **36. ♖d5 ♖d7 37. ♖f2 b6 38. ♖g3 ♖f8 39. h4 ♖e7 40. ♖c3** [Vzít samozřejmě nešlo. 40. ♖xe7 ♖xe7=] **40... ♖d1 41. ♖f3 ♖xf3 42. ♖xf3** Černý docílil věžové koncovky, ale při přesné hře by měla být prohraná. **42... ♖f7 43. ♖f4 ♖f6 44. ♖e3 ♖d7 45. ♖g3** Bílý ovšem taky není na výši a postupně dělá nepřesnosti, kterými umožní černému vyrovnat. **45... ♖d1 46. ♖f3+ ♖g6 47. a5?!** Opět pochopitelná myšlenka roztrhnout pěšce, ale černý není proti, protože likvidace pěšců na dámském křídle mu jenom pomůže. **47... bxa5 48. h5+ ♖g7 49. ♖f4?** Překvapivě až toto je chyba která definitivně pošle partii do remízového přístavu. **49... ♖d4+ 50. ♖g5 a4** Nyní pěšce na dámském křídle roztrhne černý, ale s daleko větším účinkem. **51. bxa4 ♖xc4 52. h6+** Po tomto tahu začnout být remízové i pěšcové koncovky. **52... ♖g8 53. ♖f5 ♖xa4 54. ♖xc5 ♖a6 55. ♖c8+ ♖f7 56. ♖c7+ ♖g8 57. ♖h5 ♖f6 58. ♖g7+ ♖h8 59. ♖xa7 ♖f8** Černý postavil jednoduchou remízu, nyní praktický stačí věží čistit poslední řadu. **60. g5 ♖b8 61. ♖g4 ♖c8 62. ♖f5 ♖b8** Závěr: Po nepovedeném zahájení bílý získal vyhranou pozici, kterou nedokázal využít. Toto nevyužití lze přičíst dvěma faktorům, nevyužití možností, které v partii byly a houževnaté obraně černého, který pořád hledal možnosti, jak komplikovat hru. 1/2 : 1/2

1.5 Protiútok

Protiútok může být vhodným nástrojem k otočení hodnocení pozice, neboť správná reakce na něj vyžaduje nemálo úsilí, ale i orientace v pozici. Rovněž to pro soupeře může být značně problematické psychologicky.

□ Schlichter Lisa (1334)	Czech open E 2012
■ Raiman Tom (1755)	Francouzská obrana – C00

Tato partie krásně ukáže sílu dobře načasovaného protiútku, zároveň se zde opět projeví, že do obrany krále máme investovat pouze dostatečné množství prostředků a nic navíc. **1. e4 e6 2. d3 d5 3. ♘d2 d×e4 4. d×e4 c5 5. ♘gf3 ♘c6 6. ♙d3 ♙d6 7. ♘c4 ♙c7 8. 0–0 ♘ge7 9. b3 0–0 10. ♙b2 ♘g6** Je zcela zřejmé, že zahájení se černému moc nepovedlo, ale zatím není situace nijak kritická, přesto se černý snaží aspoň o částečné zjednodušení pozice. **11. ♗d2 ♘f4 12. ♘ce5??** Jakkoliv to není hlavní náplní toho na co se chceme v partiiových ukázkách soustředit, zde je nutné si otevřeně říct, že tento tah je hrubou chybou, které černý nevyužil. Proč? Protože se příliš soustředil na obranu nepovedené pozice ze zahájení a neuvědomil si, že má šanci okamžitě rozhodnout partii. **12... ♘×e5 13. ♘×e5 ♘×d3??** Promarněná šance. [Mělo se stát 13... ♗g5!+ s klasickým dvojuđerem.] **14. ♘×d3 b6 15. ♗ad1 ♗e7 16. f4** Bílý se snaží o (logický) nástup na černého krále. Obvyklá kritéria hodnocení pozice by mu dávala za pravdu lepší vývin, král v bezpečí přesto tento tah není dobrý. **16... ♙b7 17. ♗e3 ♗fd8 18. ♗f3** Toto je logické pokračování přechozího tahu přesto je chybné, protože útok (na černého krále) nikdy nedorazí. **18... b5!!** Vynikající reakce. Pamatuji si, že v době, kdy jsem si tuto partii poprvé rozebíral s počítačem, tak velmi dlouho trvalo, než byl tento tah vůbec doporučen. Nyní k tomu, proč je to naprosto správný tah. Bílý chce hrát na královském křídle, protiúder v centru je naprosto sci-fi. Proto musíme zvážit několik věcí:

1.6 Chladnokrevnost a houževnatost

Pokud chceme remízovat nebo i dokonce vyhrát horší nebo i prohranou partii, tak je nezbytně nutná chladnokrevnost a houževnatost, kdy soupeři nedáme nic zadarmo. Obojí je potřeba samozřejmě doplnit počítáním variant. Na toto téma jsem vybral šest partií, které ale v sobě obsahují prvky ukázané v předchozích kapitolách.

□ Cyroň Karel (1859)	Městský přebor 2007/2008
■ Raiman Tom (1673)	Francouzská obrana – C10

Tato partie byla plná chyb, ale o to je zajímavější z pohledu přístupu k obraně. **1. e4 e6 2. d4 d5 3. ♘c3 d×e4 4. ♘×e4 ♘d7 5. ♘f3 ♘gf6 6. ♘×f6+ ♘×f6 7. ♙d3 ♙e7 8. 0–0 0–0 9. ♗e2 b6 10. ♙g5 ♙b7 11. ♗ad1 h6 12. ♙h4 ♘d7 13. ♙g3** Ze zahájení si černý postavil svoji milovanou tupou pozici, kterou se nyní bude pokoušet vyhrát. Nakonec se zapotí, aby udělal aspoň remízu. **13... c5 14. d×c5 ♙×c5??** Strašná hrubka **15. ♘e5?** [⊖15. ♙b5 ♙c8 16. ♘e5+–] **15... ♙d4??** Legrace pokračuje. **16. ♘d7?!** [⊖16. ♙h7+ ♙×h7 17. ♗×d4 ♙c8 18. ♗e4+–] **16... ♗×d7 17. ♙e4 ♗ad8 18. c3 ♙×e4 19. ♗×e4 f5 20. ♗×d4?** Poté co černý přežil klinickou smrt se pozice začíná trochu uklidňovat a skončíme s rovnou pozicí, byť zde má bílý ještě výhodu. **20... ♗×d4 21. ♗×d4 ♗×d4 22. c×d4 f4 23. ♗e1 f×g3 24. h×g3** Poté co jsem přešli jeden kopec. Výhoda bílého byla v maximech +8,5. Jsem se dostali na rovinu, ale po jediném tahu, který černý nenašel **24... ♙f7** [Mělo se stát 24... ♗c8=, kde černý obětuje pěšce za aktivitu figur.] **25. ♗c1 ♗d8 26. ♗c7+ ♙f6 27. ♗×a7 ♗×d4 28. b3?** Opět zahození výhody. **28... ♗d1+ 29. ♙h2 e5?** a černý opět dává možnost bílému získat rozhodující převahu. **30. ♗a6 ♗d6 31. a4 ♙e6 32. a5?** Bílý opět dává možnost černému dostat se do hry. **32... b×a5 33. ♗×a5 ♗b6 34. ♗a3 ♙f5 35. ♙h3**

1. Nakolik je vážný útok bílého?
2. Jak se mu vhodně bránit?
3. Jak rozehrát vlastní figurky?

Ad 1. Není nebezpečný zjistíme propočtem a hodnocením.

Ad 2. Pomocí jednoho tahu jsme schopni zastavit veškeré hrozby černého.

Ad 3. Nejhorší figurka černého je střelec na poli c7. Toho je potřeba oživit, proto je b5 naprosto správný tah. **19. ♗g3 f6** Samozřejmě nebudeme oslabovat černá pole okolo černého krále. **20. ♗f1** Bílý asi chtěl rozehrát jezdece, ale na to už je pozdě. [Nutné bylo 20. c4+ černý stojí lépe, ale hraje se.] **20... c4** Nyní se černý dostane do protiútku a partii rozhodne nejhorší figura na šachovnici černý střelec na c7. **21. ♘f2 ♙b6 22. ♗e2 ♗d7** Černý připravuje zdvojení a vniknutí na druhou řadu. **23. b×c4 ♗ad8 24. c×b5** Nyní je definitivní konec. [Nutné bylo 24. ♙c1 b×c4+ přesto černý stojí lépe kvůli kvalitě svých figur.; Nikam nevede 24. ♗d3 ♗×d3 25. c×d3 b×c4 26. d×c4 ♗b4+ a aktivita černých figur bude rozhodující faktor.] **24... ♗d2 25. ♗g4 ♗×c2** Černý se dvojí na druhé řadě, což je ale zbytečné. [Stačilo prosté 25... ♙×f2+ 26. ♗×f2 ♗d1+ 27. ♗f1 ♗c5+ 28. ♙h1 ♗×f1#] **26. ♙a3 ♗d7 27. ♙d6** Nyní hrozí i ♙f5 se ztrátou střelce na d6. **27... ♙×e4 28. ♙a3 ♗×f2** Třešnička na závěr, která ukončuje partii.

Závěr: Po nepovedeném zahájení měl černý možnost okamžitě vyhrát, kterou promarnil. To mu ovšem umožnilo najít hezký protiútok, kterým už partii rozsekl. **0 : 1**

♗b4 36. f3 h5 37. ♙h2 g5 38. ♙g1 h4?! Myšlenka není špatná, ale její provedení je mizerné. Samozřejmě je potřeba měnit pěšce. Nyní se ukazuje, že bránit tuto pozici je lidsky nepřijemné. **39. g4+ ♙f6 40. ♙f2 ♗b5 41. ♙e3 ♗c5 42. ♙d3 ♗d5+ 43. ♙e2 ♗c5 44. ♗a2 ♙e6??** Toto měla být závěrečná hrubka černého, ale přesto ještě není minel v partii dost. [Mělo se stát 44... e4! opět obět za iniciativu 45. f×e4 ♗b5 46. ♗b2 ♗b4 47. ♙e3 ♙e5 48. ♙d3 (Nepomůže ani 48. ♙f3 ♙f6= s pozíční remízou.) 48... ♗d4+ 49. ♙c3 ♗×e4 50. b4 ♗×g4 51. b5 ♗g3+ 52. ♙c4 h3= toto je už poměrně triviální remíza.] **45. b4 ♗b5 46. ♗b2 ♙d5 47. ♙d3** Nyní by měl být s černým amen, jenže černého napadl poslední trik, který bílý snědl i s navijákem. **47... ♗b7 48. b5 ♗b6 49. ♗b3 e4+** První část triku. **50. f×e4+ ♙e5 51. ♙e3 ♗b8 52. b6 ♗b7 53. ♗b5+ ♙f6 54. e5+ ♙e6 55. ♙e4 h3** Druhá část triku. **56. g×h3 ♗f7 57. b7??** byt označení hrubou chybou je příliš silné. **57... ♗×b7 58. ♗×b7??** ale toto již hrubka je, protože bílý měl i přes všechno výhodu +8.

Závěr: Budiž aktérům partie omluvou skutečnost, že partie začala přibližně v 17:00 a skončila kolem 21:00 v úterý během školního roku pro jednoho a pracovního dne pro druhého. Po stránce šachových závěru je toto typická partie po stránce houževnatosti a boje do posledního tahu na úrovni okolo 1800 elo, kde černý hledal možnosti do poslední chvíle.

1/2 : 1/2

□ Štverka Josef (1859) Městský přebor 2008/2009
■ Raiman Tom (1694) Francouzská obrana – C10

Charakterově nyní budeme sledovat podobnou partii jako v předchozí ukázce, s tím rozdílem, že černý dokázal partii udržet značně snadněji. 1. e4 e6 2. d4 d5 3. ♖d2 dxe4 4. ♗xe4 ♗d7 5. ♕d3 ♗gf6 6. ♗f3 ♕e7 7. 0–0 0–0 8. h3 b6 9. c3 ♕b7 10. ♖c2 ♗xe4 11. ♕xe4 ♕xe4 12. ♖xe4 ♗f6 13. ♖c6 ♖d6 14. ♗e5 ♖xc6 15. ♗xc6 Oba hráči sehráli zahájení velmi nenáročně a nyní se přejde do koncovky, která ovšem nebude tak jednoduchá, jak se zdá na první pohled, protože bílý má přece jenom nepřijemného jezdce na c6. 15... ♕d6 16. ♖e1 ♗d5 17. ♕g5 h6 18. ♕h4 ♖fe8 19. ♖e2 ♗f4 20. ♖d2 ♗d5 21. ♖e1 g5! Poměrně agresivní řešení situace. [Podle počítače je nejlepší 21... b5, ale to není úplně intuitivní tah, uvážíme-li, že počítač bude brzo chtít pozici otevřít.] 22. ♕g3 ♕xg3 23. fxg3 ♗e7 24. ♗e5 ♗g7 25. ♖f2 f5?! Toto je poměrně značné pochybení, ale černý chtěl dostat jezdce na pole e4 a to se mu povede. 26. ♖fe2 ♗d5 27. c4 ♗f6 28. ♗f2? ♗e4+ 29. ♗f3 ♖ad8 30. ♖d1 c5 31. ♗c6 ♖d6 32. d5 a5? Ke své škodě se černý ulakomil na materiál. [Mělo se stát 32... b5!+ a černého centrum bílého zadupe do země.] 33. ♖e3 exd5 34. cxd5 ♗f6? Jak to již bývá pro chyby typické je jich více než jedna a černý začíná mít problém. 35. ♗e7 g4+ 36. ♗e2 Nyní se začne černý hodně potit, aby partii udržel. 36... ♗f7 37. ♗xf5 ♖xe3+ 38. ♗xe3 gxh3 39. gxh3 h5 40. ♖f1 ♗g6 41. ♗f5 ♖d7 42. d6 ♗e4 Černý bojuje co to dá, ale objektivně je pozice prohraná, ale nalézt vítězné pokračování není úplně jednoduché. 43. g4? Toto není správné řešení, tímto se pouze černému usnadnila obrana, protože když stojíme v koncovce hůř máme redukovat pěšce. [Po 43. ♗e7+! ♗g7 44. ♖d1 ♗xg3+ 45. ♗f3 h4 46. ♗c8+ by bílý udržel silného pěšce a protlačil jej až do dámy.] 43... hxg4 44. hxg4 ♗g5 45. ♖d1 ♗xg4 46. ♗e3+ ♗f4 47. ♗d5+ ♗f5 Nikdy není pozdě partii pokazit. [47... ♗e5?? 48. ♗xb6 ♖xd6 49. ♗c4+ ++] 48. ♗xb6 ♖xd6 49. ♗c4 ♖xd1 50. ♗xd1 Tuto pozici už černý bez větších problémů uhájí. 50... a4 51. ♗b6 a3 52. bxa3 ♗c3+ 53. ♗c2 ♗xa2 Hlavně se nebat chycení. 54. ♗d7 ♗b4+ 55. ♗b3 ♗a6 56. ♗c4 ♗e6 57. ♗b6 ♗d6 58. ♗d5 Závěr: Černý měl v klíčový okamžik trochu štěstí, ale svou houževnatostí pozici udržel. 1/2 : 1/2

□ Mesiarik Rudolf (2141) Krajská soutěž 2014/2015
■ Raiman Tom (1725) Holandská obrana – A85

Následující partie je krásnou ukázkou houževnatosti. Bílý se sice dostal k vyhrané pozici, ale černý to nezabalil a nadále bojoval a bílý mu dal šance, kterých využil a odnesl si cenou remízu. 1. ♗f3 e6 2. c4 f5 3. d4 ♗f6 4. ♗c3 ♕e7 5. d5 Toto asi není nejlepší reakce. 5... 0–0 6. e3 d6 7. dxe6 ♕xe6 8. ♗g5 ♕c8 9. ♗d5 c6 10. ♗f4 ♖b6 11. ♕d3 ♗a6 12. 0–0 ♗c5 13. ♕c2 Černý rozehrál zahájení hodně riskantně, ale snaha vyhrát by se měla obecně cenit u mladých hráčů. Přesto určitě bílý stojí lépe. 13... ♗fe4 Snaha zjednodušit pozici je na místě. Obzvláště pokud máme méně prostoru. 14. ♗xe4 ♗xe4 15. f3 ♗c5 16. ♗h1 ♕d7 17. ♖b1 ♖ad8 18. b4 ♗e6 19. ♗d3 ♖c7 20. ♕b3 ♗h8 21. ♕b2 ♕f6 Další snaha o zjednodušení. 22. ♖c2 ♕xb2 23. ♖xb2 ♖f6 24. f4 ♗f8 25. c5 d5?! Tento tah určitě nebyl dobrý z mnoha důvodů, lepší bylo podržet napětí mezi pěšci. 26. ♗e5 ♗g6 27. ♗f3 ♖e8 28. ♖f2 ♕c8 29. ♕c2 ♖e7 30. ♖b3 ♗f8 31. ♗d4 g6 32. ♖d2 ♗e6 33. ♗f3 ♗g8 34. ♖c3 ♗f8 35. h3 a6 36. a4 ♗d7 37. ♗d4 Černý nadále bojuje a hledá možnosti, jak srovnat. Bohužel ke své škodě nevyužívá, jednoduché taktiky, jak si ulevit. 37... ♗f8 [Zajímavou možností bylo 37... a5 s vytvořením tlaku na ♕c5

a je otázkou, kdo stojí lépe.] 38. b5 axb5 39. axb5 ♗e6 40. bxc6 ♗xd4 41. cxb7 Zatím za černého všechno více méně v pořádku, ale nyní přijde velké přehlédnutí. 41... ♕xb7?? Toto je velká hrubka, přesto se ukazuje, že realizace nemusí být, tak jednoduchá. [Následující tah 41... ♗e2! jsem v partii počítal, ale nejsem schopný si vzpomenout, co se mi na něm nezdálo. Pokud si dobře pamatuji, tak jsem se nebyl schopný dopočítat materiálu. 42. bxc8=♗ (Vůbec nelze 42. b8=♖?? ♗xc3 43. ♖xc3 ♕a6++) 42... ♗g3+ 43. ♗g1 (43. ♗h2?? ♗xf1++)) 43... ♖xc8 44. ♖e1 ♖xc5= a černý by měl být schopen udržet pozici.] 42. ♖xd4 ♖e6 43. ♖fb1 ♕c6 44. ♖b6 ♖d7 45. ♖1b3? Bílý promarnil svoji první příležitost, jak ukončit partii. [Stačilo relativně lehké 45. ♖xc6 ♖xc6 46. ♕a4 ♖c7 47. ♕xe8 ♖xe8 48. ♖xd5+- a problém není jenom, že má černý dva pěšce méně, ale i jeho král.] 45... ♖c7 46. ♖d3?? Toto je další přehlédnutí, po kterém už může černý šilhat po vyrovnání pozice. 46... ♖e4 47. ♖c3 ♖c4 48. ♖b2 ♖xc5?! Černý nyní dobral otravného pěšce, ale nejdná se o nejlepší možnost. [Nejlepší bylo 48... ♖xf4!! 49. exf4 ♖e1+ 50. ♗h2 ♖xf4+ 51. ♖g3 ♖f2= a překvapivě problémy začínají bílému králi. Objektivně je pozice v rovnováze.] 49. ♕b3?! Bílý ovšem také nenachází poslední možnost, jak pokračovat v partii a nyní jednoduchým zjednodušením černý uteče do rovné pozice, kde se hráči dohodli na remíze. 49... ♖xb6 50. ♕xd5+ ♖xd5 51. ♖xb6 ♖xd3 52. ♖xc6 ♖dxe3 Závěr: Bojovná partie, kde černý tahal za kratší konec provazu, ale nakonec svou houževnatostí partii ubránil. 1/2 : 1/2

□ Dwilewicz Andrzej (1481) Czech open C 2017
■ Raiman Tom (1766) Francouzská obrana – C00

Tuto partii jsem neodehrál v nejlepší mentální kondici, kdy jsem řešil v hlavě pracovní věci, které jsem byl navíc nucen dokončit během turnaje. Ironicky se mi je povedlo vyřešit během partie a následně se i můj herní projev zlepšil, ale ne před tím, než jsem se musel houževnatě dostat zpět do hry. 1. e4 e6 2. b3 d5 3. ♕b2 dxe4 4. ♗c3 ♗f6 5. ♖e2 ♕e7 6. ♗xe4 ♗bd7 7. g4 Bílý postavil zahájení velmi kreativně, ale objektivně se zatím nic neděje. 7... ♗xe4 8. ♖xe4 ♗f6 9. ♖f3 ♖d5 10. ♕g2 ♖xf3 11. ♕xf3 Černý se rozhodl pro zjednodušení pozice, ale jak se ukáže pozice není vůbec jednoduchá. 11... 0–0 12. 0–0–0 c6 První náznak, že hrát tuto pozici nebude nic s medem. 13. ♗e2 ♕d7 14. ♗f4 ♗d5 15. ♗h5 ♗f6?? Šílená hrubka. [Přitom po 15... f6! = by černý neměl vůbec špatnou pozici, protože protlačí tah ♗e5 a střelec na d7 bude mít možnost ožít.] 16. ♗xg7! ♗xg7 17. g5 ♗h8!! Objektivně je pozice ztracená, ale toto je jediný tah, který dává aspoň malou šanci, jak pokračovat v partii. 18. gxh6 ♕d6 První problematyczny okamžik černý přestál, ale co dál. 19. ♕h5 e5 Černý chtěl překrýt střelcem g- sloupec, jestli je to dobře nebo špatně nebudeme rozebírat, byť objektivně by to pomoc nemělo. Přesto bílý musí pokračovat správně. 20. d4 e4 Samozřejmě pozici je potřeba, když ne zavřít, aspoň přivřít. 21. ♖dg1 ♕f5 22. h4 ♖ad8 23. ♗b1 ♕g6 24. ♕e2 ♖g8 25. h5 ♕f5 Přes určité chyby bílého stále drží pozici naprosto jasně pod kontrolou. Jenže nyní se rozhodl černému vánoční dárek. 26. ♖g7? Dodnes mi není jasný úmysl tohoto tahu. 26... ♖xg7 27. fxg7+ ♗xg7 28. d5+ ♗f8 Opět důležitý tah králem. 29. dxc6 bxc6 30. ♖g1 ♕c5 U partie jsem si myslel, že jsem zahrál konečnou hrubku. Realita nemohla být více odvrácená. Jedná se totiž o nejlepší tah v pozici, který klade na oba hráče určité nároky. 31. ♖g5 ♖d5 Dodnes si pamatuji, že v tento okamžik jsem se šel projít a říkal si, jak dlouho bude trvat než můj soupeř zahraje tah ♗c4, po kterém jsem chtěl partii vzdát, ale jak jsem chodil a soupeř nic netáhl tak jsem pochopil, že má s tímto tahem určitý problém, který v pozici

objektivně je. Mezitím se stali dvě věci zaprvé jsem vyřešil pracovní problémy a za druhé začal hledat alternativy toho co by mohl soupeř zahrát. Jak první, tak druhý problém jsem vyřešil zdárně. **32.** ♠g7+ Bohužel bílý si počítal vynucenou variantu, ale ke své smůle černý počítal dál a prakticky až do vynucené výhry. [Ať už dobře nebo špatně mělo se stát. 32. c4 Po tomto tahu jsem se domníval, že je konec, ale 32... e3+ (Jinou alternativou je 32... h6∞ s nejasnou pozicí. Varianty vynechám.) 33. ♖c1 (33. ♖a1 h6∞) 33... f6 tento tah jsem neviděl 34. cxd5 fxg5 35. dxc6∞. Objektivně je pozice přibližně rovná, ale může to skončit jakkoliv. Podobná pozice bude v partii ale na poli c6 bude střelec nikoliv pěšec.] **32... ♗e7!** Černý dostal první šanci, jak partii vyhrát a nepohrdne jí. **33.** ♜c4 f6 **34.** ♜xd5 fxg5 **35.** ♜xc6 ♜xf2 **36.** ♜b5 g4 **37.** ♜f1 g3 **38.** ♜h6 ♗f6 **39.** ♖c1 e3 Podobnou pozici měl černý v hlavě už při 32. tahu bílého. **40.** ♜xe3 [Bohužel pro bílého 40. ♖d1 je nedostatečné pro 40... ♜g4+--+ a g- pěšec uteče až do dámy.] **40... ♜xe3+** **41.** ♗b2 ♜e4 **42.** c4 g2 **43.** ♜xg2 ♜xg2 Závěr: Objektivně měl černý partii prohrát, ale zkoušel se bránit, co to šlo a díky své houževnatosti zamotal soupeři hlavu natolik, že se v tom ztratil a partii dokázal vyhrát. Proto je důležité houževnatě bojovat a zkoušet to dokud to jde. **0 : 1**

□ **Očkay Tomáš** (2118) Krajský přebor 2020/2021
 ■ **Raiman Tom** (1822) Dámský gambit – **D45**

Partie je příhodná pro houževnatost černého pokračovat za všech okolností v boji, byť nikde nestál špatně rozhodně to tak v určitých chvílích partie nevypadalo. **1.** ♖f3 d5 **2.** b3 ♗f6 **3.** ♜b2 e6 **4.** e3 ♜d6 **5.** ♜e2 ♗bd7 **6.** d4 ♗e7 **7.** c4 c6 **8.** ♗c3 Po poměrně zajímavém pořadí tahu jsme se dostali do antimeránského systému poloslovanské obrany. Nyní je na tahu bílý, protože má mírně lepší pozici, aby něco vymyslel, ale černý si nemá na co zehrat, protože rozhodně nestojí špatně. **8... b6** **9.** 0–0 **10.** ♗c2 ♜b7 **11.** e4 Bílý otevírá centrum, ale černý je připravený. **11... dxe4** **12.** ♗xe4 ♗xe4 **13.** ♗xe4 ♗fe8 Černý se nyní pokusí pozici trochu přivřít, ale přednost zasloužovalo, přirozený přesun jezdce z pole d7 na f6. **14.** ♜d3 ♗f8 **15.** ♗fe1 c5 **16.** d5 f5?! Černý pozici vyostřil, ale objektivně to není správně, ale bílý musí najít jediné pokračování, které vede do výhody. **17.** ♗e2 exd5 **18.** ♗xe7 Toto ovšem není správná reakce, správné bylo podržet dámy na šachovnici jakýmkoliv aktivní ústupem. **18... ♗xe7** **19.** cxd5 ♜xd5 **20.** ♜xf5 ♗ae8 **21.** ♗xe7 ♗xe7 **22.** ♗d1 ♜xf3 **23.** gxf3 Černý získal pohodlnou hru a nyní se sám může pokusit újmou iniciativy. **23... ♜e5** **24.** ♜c1 ♜d4 **25.** ♜e4 Nyní však přijde série drobných nepřesností, po které bude muset černý opět bojovat, aby neprohrál partii. **25... ♗e6** **26.** ♗e1 h6 Toto nebylo nejšťastnější rozhodnutí, ale zatím se nic významného neděje. **27.** ♜d5 ♗f7 **28.** ♜f4 ♗f6 **29.** ♜d6 ♗e8 **30.** ♜c4 Ani bílý nenachází nejlepší pokračování a pozice je opět v rovnováze. **30... ♗c7** **31.** ♗xe8 ♗xe8 **32.** ♜b8 a5 Tímto tahem sice černý obětuje pěšce, jenomže pokud by bílý tuto možnost přijal, tak partii skončí remízou, protože černý celkem bez problému postaví pevnost. **33.** ♜b5 Bílý ovšem chtěl partii vyhrát, tímto rozhodnutím však partii prohraje. Objektivně je provedený tah v pořádku, ale jeho myšlenka je naprosto chybná. [Po 33. ♜a7 ♗d6! 34. ♜xb6 ♗xc4 35. bxc4 vznikne poziční remíza, kde

bílý nemá, jak zesílit pozici. 35... a4!]=] **33... ♗e7** **34.** ♜xe8 ♗xe8 **35.** ♜c7?? Bílý se zhlédl v materiálu, ale absolutně přehledl odpověď černého. **35... c4!!** Zvedák, který rozhoduje pozici, a i kdyby nevedl do vyhrané pozice, tak si lze jen těžko představit, že by černý tuto pozici prohrál. **36.** bxc4 ♗d7 **37.** ♜f4 ♗c6 **38.** ♗f1 ♗c5 **39.** ♗e2 ♗xc4 Černý stihl sebrat pěšce na c4 a zbytek partie je poměrně jednoduchou záležitostí, kdy nejprve vytvoříme volného pěšce na dámském křídle a následně vysbíráme královské křídlo. **40.** ♗d2 ♜xf2 **41.** ♗c2 b5 **42.** ♜c7 a4 **43.** ♜d6 h5 **44.** ♜e5 ♜d4 **45.** ♜d6 b4 **46.** f4 g6 Černý ještě pro jistotu postavil pěšce na dámském křídle na bílá pole. **47.** ♗d2 b3 **48.** axb3+ axb3 **49.** ♜e7 ♜g1 [Rychlejší bylo 49... ♜e3+--+] **50.** h3 ♗d4 **51.** ♜g5 [Hezká je následující varianta 51. ♜f6+ ♗e4 52. ♗c3 ♜d4+ 53. ♜xd4 b2 54. ♗xb2 ♗xd4--+ s vyhranou pěšcovou koncovkou.] **51... ♜e3+** Závěr: Černý partii vyhrál díky houževnaté obraně a zároveň jistě míře profylaxe v zahájení. **0 : 1**

□ **Housa Jan** (1609) Czech open B 2023
 ■ **Raiman Tom** (1880) Opočenského zahájení – **A45**

V následující partii uvidíme, jak se vypořádat s hodně nepovedeným zahájením, kde černý bojoval od úvodních tahů o vyrovnání. Zároveň je to krásnou ukázkou na téma, že je potřeba najít správné pokračování v lepší pozici, což se zde bílému nepovedlo. **1.** d4 ♗f6 **2.** ♜g5 e6 **3.** e4 ♜e7?! Toto určitě není správnou reakcí na tah v partii. **4.** e5 ♗d5 **5.** ♜xe7 ♗xe7?! Lidsky je asi vhodnější vzít jezdce být i zde má černý problémy. **6.** c4 ♗b6 **7.** ♗c3 ♗b4!?! Pozice je celkově špatně, ale černý si vymyslel dvojúder, ale s jedním významným hákem, vůbec to nefunguje. **8.** ♗b3?! Toto ovšem také není správná reakce. Byť snaha podržet materiál je pochopitelná. [Mělo se stát 8. a3! ♗e7± lepšího pokračování není (vůbec nelze 8... ♗xb2?? 9. ♗b5+- a černý ztrácí materiál.)] **8... a5** **9.** ♗f3 d5 **10.** ♗d2?! Další ze série nepovedených rozhodnutí a černý stojí úplně v pohodě [Mělo se stát 10. c5± s výhodou bílého.] **10... ♗c6** **11.** ♗b5 ♗d8! Hodně chladnokrevný tah, ale nejlepší v pozici, protože taktika hraje ve prospěch černého a bílý nestihne podržet dámy na šachovnici. **12.** 0–0–0?! dxc4! Opět správné rozhodnutí. Obecně v horší pozici nemáme otevírat pozici, ale zde není bílý připraven na útok. **13.** ♜xc4 ♗xb3 **14.** axb3?! Další zvláštní tah bílého logické bylo vzetí střelcem. **14... ♗b4** Černý brání tahu ♗d5. **15.** ♗e4 ♗6d5?! Unáhlené rozhodnutí. Černý správně pochopil, že v pozici může vyměnit střelce za jezdce a mít dobrou pozici. Navíc by střelec pomohl s krytím pole d5. [Proto se mělo stát 15... ♜d7∞ s myšlenkou buď ♜xb5 nebo ♜c6.] **16.** ♜xd5 ♗xd5 Tímto již partie definitivně směřuje do remízového přístavu. [Zajímavou možností bylo 16... exd5∞ s drobnou výhodou černého.] **17.** ♗ec3 ♜d7 **18.** ♗xd5 ♜xb5 **19.** ♗c3 ♜c6 **20.** d5 Bílý provede poslední vyčištění pozice a hráči se dohodnou na remíze. **20... exd5** **21.** ♗xd5 ♜xd5 **22.** ♗xd5+ ♗e7 Závěr: Černý hodně zariskoval v zahájení, které měl prohrát, ale nestalo se a pomocí pár chladnokrevných tahů se dostal z nejhoršího ven, a dokonce do výhody. Tu bohužel nebyl schopný realizovat, přitom stačilo pár profylaktických rozhodnutí. **1/2 : 1/2**